

ماله که مان

نهحمده محمدهد ئيسماعيل

سالانتيكي زۆر لهو گهرميانه دووركهوتبوومهوه، سهردهمانتيك نهوي بووبوه دۆزهخ، ماوهيهكيش پيم نهدهكرا برۆم سهردانتيكي بكم، زۆرئيش تاسهيم دهكرد، ههميشه لهببیرم بوو خهونم پتوه دهبيني، ئاخيرييهكهي رۆيشتم، خۆزي نهدهرۆييم و بهو جۆرهه نهدهدي كه بينيم، بهلام قهيناكه، نهو سهردانهم يهك دوو ورتنهه ليكهوتهوه، نهمهيان يهكيكيانه.

هيشتا زۆر ماوو بيگههه، رتيك دوو سهعات رتيه، نهوه سهعاتتيكه ههبيتي لئ دهكهه و به رتيگاوهه، رتيگا! نهه ئهم رتيگايه بووا كوئير بوتهوه؟ ههر خۆم وهلامي ختورهكاني خۆم دهدهمهوه؛ نهوه سالانتيكه به راگوزارئيش كهسي رتي نهكهوتوته ئييرهكانه، هاتوچۆي بهسهروهه نهماوه، رتيگهوبان، ژيان و مرۆ جوانيان دهكهه، له خهونهكانيشمدا رتيگاكهه ئاوا نهدهديت، ههر رتيگاكهه جاراني بوو.

ئهم گرده نا، ئا نهوهه و تاقهدارهكهه لهسهه رپاوه لهويدا سههروهو خوار دهبيتهوه، نهوجا بهدهسته راستدا پيچي بكهروهه مالهكهمان دهدهكهويت.

له دهروهه و لهبهه دههراگهه رپاوهستاوم، سهيره! له خهونهكانيشمدا ههر ليتهدا رادهوهستاوم، بهلام بهه جۆرهه نهدهديت! ديواري ههوشه لهيهك دوو جيتوه كههلي تيكهوتبوو، له ههندي شوينهوه زگي دابوو، پهله پهلهش كهفمالهكهه بهري داوه و خسته كالهكان بهدهروههه.

دەلّیتم: لە دەمپێکەوه نیازم کردبوو بێم و سەردانییەکت بکەم، دەلّیت! ئەو بۆ درەنگت خستوو؟

هەستم کرد دەنگەکی بۆنی گلەیی و گازاندهی لێ دیت، راستەکی ئەبوایه زووتر بهاتبام، نالیم کاتم نەبوو، کاتم هەبوو، بەلام هەموو شتیک کاتی خۆی هەیه بۆ ئەنجامدانی.

دیسان بەلالووتیکەوه وتی: یانی دیدەنی منت ئەوئەندە بەلاوه گرنگ نەبووه؟

نەخیر، نەخیر، تۆ خراپم لێ تێمەگە، راستییەکی دەترسام بە بینینی تۆ کارەساتی ئەو رۆژەم بیریکیهویتەوه که تۆمان بەجێ هێشت و لە یەک دابراین.

«لە ژوورەوه زەمە ی پێوهدانێ دەرگایەک دایچەلەکاندم..» زەمە دەرگاکە ژوورەوه، سەرنجی بۆ دەرگای حەوشە راکیشا، که لە بەرانبەری راولەستابوو. دەرگای حەوشە بە دیوارەکهوه نەمابوو، لەو دوورە فریڤدرا، وەک زامیکی گەورە لە دیوارەکه بەجێ هێشتبیت بیرم کەوتەوه، هەرچەند رۆژیک بەر لەوهی ئێرە بەجێ بهێڵین، بە بۆیهکی سەوزی قەرسیلی بۆیەم کرد، هەر دوای بۆیهکردنی باوکم بە خەتیکی گێرو گەوار بە بۆیهی سپی لەسەر دەرگاکە نووسیبووی «یاالله» تەماشای دەرگاکەم کرد ژەنگی گرتوو و بۆیهکی کال بووبوووه، «الله» کە باوکیشم دیار نەمابوو. رەنگە کەوتبیتە ژێر ئەو خشت و خۆلەوه، هەررەها تۆ لەلای من هەبیهتیک و خۆشەویستییهکی تاییهت هەیه، لە هیچ خۆشەویستییهکی دیکە ناچیت، ترسام بەشیوهیهک بتبینم حەزی پێ نەکەم، و تەم چۆنم بەجێ هێشتوو هەر نەبیت لە خەیاڵ و زەینمدا وەک خۆی بێنیتەوه من تاسەم دەرکردی، خەونم بەتۆوه دەبینی.

دیسانەوه دەلّیت! ئەو بۆ نەدەهاتی؟ ئەم جارەیان دەنگەکی بۆنی گازاندهی لێ نەدەهات، که لە تۆ دابراین، قسەکەم پێ دەبریت.

دەلّی! ئەو چەند سألە، لەوهتی ئێوه رۆیشتوون عەيامیکە وا گەورە بووی، مندالە هاروواجەکه نەماویت، پیاویکی سەنگین و لەسەرخۆی، بەلام لەبیرت نەچیت، تۆ لە باوهشی مندا گەورە بوویت، هەرگیز من تۆم لەبیر نەچوو، هەموو ئەوانەش که لێرە بوون و رۆیشتن، ئای ئەو پیاوه چاکانە چیبان لێ هات تۆم لەبیر

نەدەچوو، دەمگوت خۆزی جارێکی که دەمبێنیهوه، دەمگوت تۆ بلّی مابیت، ئەو ئەگەر ماوه بۆ نایەت ببینم.

هەمدیس بە توورەبیهوه دەلّی! بۆ دواکەوتی؟ دەلّیتم! منیش گەلێ شوین و جیگام کرد، بەلام هیچیانم لە زەین نەدەمان، تەنها بیرم لای تۆ بوو، هەمیشە خەونم بە تۆوه دەبینی ئیستا چۆن لەبەردەرگاکە وهستام، ئاوا دەهاتم و دەوهستام، هەر بانگم دەکرد، کەس وەلامی نەدەدامەوه لە خەونیکێ دیکەمدا، و تەم با لەسەر دیوارەکهوه تەماشایەکی حەوشەکه بکەم، لە خەونەکهمدا ئەم دەرگایە دەرناکرابوو، ئای خودایە چی دەبینم، مار، پێنج شەش ئەژدیها پەپکهیان دابوو، ئەژدیهای رەش و سپی! تۆ دەزانی من لە مار دەترسم بە ناگا هاتم، هەناسەم بۆ نەدەدرا.

دەلّیت! ئا لەبیرمە، چۆن جارێکیان تۆلەماریتکت بینی میزت بە خۆتا کرد، بەردەوام دەبیت لە قسەکانی: ئەوه سەردەمانیک غەریب و غورەبایەکی زۆر روویان لەم ناوانە کردبوو، ئێرەش چۆل بوو، بۆ ماوهیهکی زۆر ئەو غەریبانە لێرە مانەوه، هەرچییان دەست بکەوتبا بۆ قاوه گەرم کردنەوه دەیانسووتاند.

دەلّیتم دە تۆ ئیستا واز لەمانە بهێنە، لای خۆتیان تۆمار بکە و دەرەم کەم نییه گرانتری مەکه، من تاسە ی تۆ، بۆ ئێرە هیناوم دەمهویت، وەک زۆری لە دلدا بیت و کەسی دەست نەکەوتبیت دەرەدی خۆی بۆ هەلپێتی، دەلّیت:

نەک هەر تۆ پشتت لێم کرد، ئەو ئەوانە ی دەهاتن ماندوویهتی خۆیان لێرە دەرەکرد، بە سەرما ی زستان پێخەفی نەرمی ئێرە گەرمی دەکردنەوه و هاوینان تینوویه تیان بەدۆی ساردی ئێرە دەشکان، لە کوین؟ دەلّیتم! ئەوانە ی تۆ مەبهستتە، هەر بێزیشیان نایەت بەلای خانوویەکی گلیندا برۆن، ئەوانە تەنها سکی خۆیان و... لەبیرە، تۆ چی ئیترت!..!

دەلّیت! ئەو ئی من تووشی تەنگەنەفەسی بوومە، هەمیشە دووکهلێکی چر لێرەوه دیارە، بایەکه بەسەر مندا دەبێتێ.

دەلّیتم: ئەوه دووکهل و گری نەوتە، نازانیت؟ دەلّی: بۆچی نەوت، هەر گری و دووکهلی هەیه؟

دهلئيم: بۆ ئېره هەر ئه و دووهى ههيه؟

«لووردهى سهگيک ديت.. لهسهريهک دهيلوراند» ئه و دهليت: لهوهتى ئيه رهيشتون ئه و سهگه به تهنيا له ههوشتيكى چۆل ماوهتهوه، بهجى ناهيت!! «لهبه ره خومهوه دهلئيم؛ خۆرى هه ندئ مرۆف به قه د سهگيک وهفای هه بوايه و نهكى له بهرچا و ده بو» دهلئيم؛ ئه ي گه ماله كانى ئيمه چيان ليتهات؟ دهليت؛ ئه و غه ربانه، هه رچيان ده ست بکه وتايه ده يانبرد، هيچ نه ما بوو گه ماله كانيان رس کرد و برديانن. «لهسهريه که بالئ په نجه ريهک بايه که ده يکاته وه و پتوه ي ده داته وه...»

دهلئيم: من ئه وه ي هاتۆته ئيره، به غه ربه كانه وه، به و ميوانه ئازيزانه ي ئه و کاتانه، ئه وانه ي لي ره ژيان و بۆ يه کجاري ره يشتن يه که يه که يانم له بي ره، به لام له نا وياندا له هه موويان زياتر بي ري تۆم ده کرد و تۆم خۆش ده وي ست.

دهلئيم؛ منيش هه روا.

دهليت؛ ئه ي بۆ نه ده هاتى؟

دهلئيم؛ حه ز ناکه م له مه زياتر دلگه ران بيت، ده مه وي ت ئه وه ت بۆ باس بکه م، که له تۆ جيا بوينه وه، من ئي تر تاگام له خيزانه که مان نه ما، له شو تنيكي دوور لي ره مامه وه فرياد ره سي کم بۆ په يدا بوو منى قوتار کرد، به لام تۆم هه ميشه له ياد بووه خه ونم بي ره وه ده دي. ده هاتم يه که يه که ژووره کان ده گه رام وه کو جار ان ده چومه کادينه که، هه ره کو ئه و کاتانه ي زووم، له هيلکه کان ده گه رام، به لام نه هيلکه هه بوو نه «کا»، ده چومه سه ربانه که له وي دا له گه ل ئه سپه دارينه که م ياريم ده کرد، ئه ري ئه سپه دارينه که م ماوه؟

دهليت: ئه و زستانه ي غه ربه کان لي ره بوون، سووته مه ني نه بوو، هه رچيان ده دي، بۆ قاوه گه رم کردنه وه که يان ده يانسوتاند، ئه سپکه شيان هه لا هه لا کرد و سووتانديان.. ده فته ر و کتبي به کانت، ده له ي قاوه يان پي گه رم ده کرده وه.

دهلئيم؛ ئه ي په يژه دارينه که ماوه وا پي ي ده چوينه سه ربانه که؟

دهليت: ئه ويشيان سووتاند.

دهلئيم: ئه ي دار قه يسي به که وه داره نجير و دارتو وه که؟ له بهر بي ئاوي وشک بوونه وه، ئه وانه شيان له بن ده ره ينا و سووتانديان، ده ليت.

دهلئيم: بۆ گه رانه وه م دره نگه و ري گايه که دوورم له به ره، ده رۆم.

دهلئيم: بۆ نايه يت، بۆ ئه وه ي ئه ركي هاتنه وه ت له سه ر شان لاچي ت، تاگرم تي په رده و بمسووتينه، بي تزار بووم که س نه هات به هانا مه وه.

دهلئيم: چۆن تاگر له مالى خۆم به رده ده م، ئه وه ي واده کات خوي شي ده سووتيت.